

Politický obzor

Jest opravdu zajímavé, že spo- jené státy včunji přiléhá mnohá pozornost míru v Evropě, co za tím neustěně vyvíjí se poměry — v Americe.

Liga národů byla založena hlavně za tím účelem, aby zne- možněna byla v budoucnosti ka- dá válka a aby uheován byl — hlavně v Evropě — mír. Dabrá! Jak nám však kdo vysvětlí vál- ku, do které se po poslední vel- ké válce dostala Polsko a Rus- skem?

Chtěla-li Amerika v pohotovo- sti míti ustáveně nejen své lo- dstvo, ale i svoji armádu, pak jí nebylo ani dost málo započítat zasazování se ze všech sil o pro- sazení Ligy národů.

Před letošními presidentskými volbami bude mocí každý směle uzavřít sázku, že jako vítěz vy- jde z níh čekáncé ze státu — Ohio, Neprobraje, Vítězem če- káncé ten jistě bude.

Ligou národů ocitla by se A- merika v prapřednímu postavo- ní. Kdykoli vzpomněn by si ně- který z její členů, který byl by napaden státem k Lize nepatř- ícím, musila by býti v pohotovo- sti se svým loďstvem a armádou buď k jeho obraně anebo ale- spoň k blokadě, která bude urče- na jako trest pro výbojný stát.

Monroevova doktrína jest moud- rá, rozumná a zdravá. Spojené Státy, pro něž určena byla v řadě nejprvnější, udělaly by proto da- leko lépe, kdyby se přidržely doktríny té, než aby nadále stály svými vedoucími kruhy při ne- jisté Lize národů, a to tím spíše, že jmenovaná doktrína ani jed- nou ještě Ameriku nesklamala.

Do listopadu je sice ještě do- stí daleko, ale proto každý občan a volič měl by býti už nyní při- práven. Ptáte se — k čemu? K presidentským volbám, ke kterým žádný americký občan ne- smí jíti letos nepřipraven.

Jak se zdá, Americe nemálo zá- leží na tom, aby v celém světě byl mír a klid. Bylo by proto velice zajímavým dovědět se, proč tedy vlastně Spojené Státy posud stále jsou ve válce, co za- tím ostatní spojenecké země dáv- no již nejen mír podepsaly, ale v míru i ve skutečnosti žijí.

Americký lid začíná konečně jednou již prohlédnouti mňou a mračny, kterými administrace obklopila se při zřizování různých zbytných agentur. Nesmí si proto nikdo mysliti, že se lid štá- liti dá napořád.

Nepoznával si senát, když na- zpět poslal Wilsonovu mírovou smlouvu, správně? Vždyť přece byla to mírová smlouva — Wil- sonova.

Rozhodovati o osudu jednoho člověka — je velikou zodpověd- ností. Je proto mnohonásobně zodpovědnějším — rozhodovati, třeba jen na nějakou dobu, o osu- du celého národa. Ten pak sám o sobě rozhoduje při presi- dentských volbách, pro které měl by se vždy důkladně připravit, poněvadž ledabylé odevzdání hlasu v poslední chvíli pomáhá sprá- vedlivé věci velice málo.

Ne neprávem říká se o lidcech, že si lehoun tak, jak sami sobě ustelou. Proto i národ, zvolil-li si nedobrého presidenta, není ani dost málo oprávněn k hádku a stesku, sledová-li, že se poměry po zvolení člověka, pro kterého se rozhodl, stále horší a horší.

Člověk i národ měl by si život zafixovati tak, aby se spokojil se svojím a nikdy nezatožil po jiném a hlavně — eizim. To kdy- by činil, byl by daleko spokojen- ějším a šťastnějším.

Některé lidé tvrdí, že mírová resoluce, kdyby prošla kongre- sem, byla by něčím, co by bylo proti konstituci Spojených Stá- tů. Jsou-li si tím lidé ti jisti, proč nedají resoluci té vojny přá-

chod, aby v její konstituci plat- ností či neplatnosti rozhodl sám nejvyšší spolkový soud? Patří přece k vědi, že spolkový soud v zápld prohlásil by, že resoluce ta je před zákonem zcela plat- ným, a že by se potom sami mu- sili stydět za politiku, kterou nepřetržitě vyvíjejí pro admini- straci i v záležitostech nedozrnlého významu a důležitosti nejen v o- tázkách demačích, ale i mozaič- ných.

Každý americký občan a ob- čanka měl by si přečísti zajima- vou historii o tom, jak neslýcha- ně přitvářelo byla s penzí ameri- ckého lidu při starých různých vo- jenských táborech a kantonmentů. Vše opravdu zajímavě vypravu- je o tom představa McCulloch a kongresního podvýboru, který cel- nou záležitost tuto vyšetřoval. Je to sice čtení velice málo příjem- né, ale fakta znáti měl by jeden každý občan americký. Lidé, kteří sami jsou za vyhazování ne- něz těch zodpovědní, měli by bý- tí potrestáni. Jestliže však i ne- byli a nebudou, pak americký lid sám měl by si přečtené zapama- tovat jako výstrahu, by věděl, podle čeho zachovati se v bu- doudnosti. Zachránit tím zem před hrozícím bankrotem.

Mr. Bryan ostře v poslední do- bě kritisoval debatu, která v se- nátě vedena byla v záležitosti, tý- kající se smlouvy mírové. Kde- však by Amerika byla, kdyby ne- bylo právě té debaty v senátu? Odpověď na to je na bíledni. By- lo by svázána uzlem, který bylo by obtížno rozdělati v spleťtých a beznadějných poměrech evrop- ských. A to by pan Bryan měl v uzavření vzíti především se vši- mi, kdož jsou s ním stejných ná- zorů.

Demokrati ze státu Nebraska nemohou Williamovi Jenningsovi Bryanovi posud stále zapomenou- ti, že v roce 1912, kdy byl poslán jako delegát do konvence v Balti- more s instrukcí, by hlasoval pro Clarka, nominací zajistil — Wil- sonovi.

Americký president jeví nema- lou zálibu v zámořských výle- tech. Zdá se býti proto skoro ji- stým, kdyby byl býval v posled- ní době zdravý, že jistě by se byl rozjel buď do San Rema v Itálii nebo do Spa, kde by se byl též chtěl podílet na spojenecké kon- ferenci. Vnitřní domácí záleži- nosti interessují jej totiž velice málo.

Mír s Německem a Rakouskem stává sice již dávno, ale Ameri- ka přece posud stále je ve válce pro nepovolnost jistých kruhů, které se válka zdá nema- lou nárou baviti bez ohledu na to, že lid stávajícím stavem věci nemálo trpí.

Běh života jest mnohdy podiv- ným. Spojení stále se stracho- valí, že bývalý německý císař vy- hne se potrestání svému — sebe- vraždou, a zatím se sebevraždy v minulých dnech dopustil jeho syn a k tomu nejmladší, který chtěl patrně světu dokázati, že sám neměl tak tvrdou hroší kůži a tuhé žaludek, jakými doposud vyznačuje se jeho podařený táta.

Jak jsme se v nedávných dnech o tom dočetli, francouzská vláda učinila opatření, v jehož důsled- cích značně omezila dovoz pře- pychových věcí do Francie, Mi- moděk zatanula nám při čtení toho na mysli zvědavá otázka, týká-li se opatření to i ameri- ckých milionářů, kteří zbohatli v poslední velké válce.

V Americe je posud stále veli- ká armáda, která demobilisována stále ještě nebyla a její vydržo- vání stojí lid americký obrovské peníze. Jest to přebytečná ar- máda demokratů, kteří jsou dr- žáni v různých dšabech vládních a kteří udržují v nich posud štá- le bojovnou náladu.

Liga národů by se nám tak da- lece líbila, kdyby Anglii nezaru- čovala šest hlasů a Americe jen jeden. To je také jeden z důvo- dů, pro který věříme, že liga v přírodním znění svém měla by bý- tí nějak změněna a poopravena. A věříme v to tím spíše, poně- vadž víme, že Anglie sama s jed- ním hlasem optoti šest ameri-

ckým těl by se nespokojila a sa- ma by pak proti lize vystoupila. Nejsme ani dost málo proti to- mu, by Amerika nadále pomáha- la svým evropským spojencům, ale na druhé straně soudíme, že Amerika se v posledních dvou lé- tech obrála Evropou už dosti a že by byl proto čas, aby jednou konečně pozornost věnovala zase sobě samotné.

Demokracie je zásadou, o kte- rou zasazují se v zemi této i re- publikáni, kteří obrali si jí za ho- lido, které dhal v celo štítu svého politického programu. A na to neměl by náš lid, který se tak rád dáva svádniti předau- kem, zapomenouti.

Nenjen člensk, ale i národ měl se zámulovati, by se v budouc- ní vyhnul všem, v čem sám kdy- si chybil. A neměl-li se, škodil si sám.

Československo za mnohé a mnohé vděčí Spojeným Státům. Bude musit proto zůstati k Ame- rice loyální a ve chvílích, ve kterých vděčnost svou bude jí moci na jeho štěstí i skutkem.

Nenjen člověk, ale často i ná- rod bývá vlastním největším škůdcem a nepřitelem. A nejča- stěji bývá jím při volbách lidí, kteří o jeho osudu rozhodovati mají na dobu několika roků.

Voličům před volbami byli by- chom radou, by se nikým a za žádných okolností nedali svádě- ti — vyprávěním. Vyprávěti má- že se leccos. A před volbami vy- pravějí se nejčastěji nepravdy a smyšlenky. Voličové učiní proto dobře, budou-li se v jedné ští- svém vždycky řídit jenom dle to- ho, o čem přesvědčili se — sami.

I sentiment lidu dá se někdy zmocit. A není k tomu ani mnoho započítat. Postačí někdy malé vysvětlení a vážným a rozumným argumentem, kterým kolikrát i člověk, který věří nejvíce, dá se obrátiti na věc jinou.

HARDINGOVA NOVINÁRSKÁ VIRA.

Následující instrukce získává každý zpravodaj a redaktor ži- nospisu Marion Star, jehož vyda- vatelem je Warren G. Harding, republikánský kandidát pro ú- řad presidenta:

Pamatujte, že každá otázka má dvě stránky. Snažte se získati obě!

Budte nepravdivými! Získáte vždy fakta!

Omýlům není možno se vyhnou- ti, avšak vykonajte všechno, co je ve vašich silách, byste byli přesnými. Máte je milejší jedna pravdivá zpráva, nežli 100 prav- divých jenom z polovice.

Budte rozumní, spravedliví a velkomyslní!

Pracujte vždy pro dobrou věc — nekopejte proti ní!

Každý člověk má dobrou strán- ku. Vážíme si těchto dobrých stránek u každého a zbytečně ní- komu neublízíme!

Při psaní zprávy o politickém shromáždění, napište fakta, vy- líčte události, jak se odehrály a nikoliv tak, jak by se měly, dle vašeho soudu, odehráti. Jednej- te se všemi stranami spravedli- vě.

Je-li třeba pěstovati politiku, budeme ji pěstovati ve svých re- dakčních sloupcích.

Všechny náboženské události vyliče s úctyplností!

Může-li tomu býti zabráněno, nikdy nevrháte potupu na ne- vinného člověka anebo dítě tím, že je uvedete ve spojení s pře- činy jejich přibuzných.

Nečekejte na to, až budete po- žádáni, nýbrž vykonajte všechno to bez říkání, a především neuži- vejte špatných slov a nepřete dvojsmyslných historek.

Chci, aby tento časopis byl psán tak, aby mohl jíti do každé domova a neporušil nevinnost dítěte.

AMERICKÉ ŽENY A LIGA NÁRODŮ.

Paní George Bassová, jedna z demokratických předáček, praví: "Sjela jsem snad celou zemí a je- ště nikde nevidla jsem ženu, kte- rá by se stavěla proti Lize ná- rodů. Ženy jako celek zvláště jsou zaujaty pro vše, o čem myslí, že by bylo v to předejiti všem bu- doucím válkám. Říkatí proto hlasy jejich jako jedné velké třídy, znamená dostati se k nim du domu, což se dokáže — lépe národů."

Jest opravdu s pořívem, že ně- co podobného tvrdit odváží se stěma takové inteligence. Jákou se vyznačuje pániv pí. Bassová? A zvláště s podivením je třeba její, že sjela celou Ameriku a že se nesešla ještě s ani jednou že- nou, která byla by zaujaty proti Lize-Wilsoniané. Ve skutečnosti stávaly přece tisíce, ba statisíce- žen ale v Americe, které netrpí vůči míru a které velice dobru věří a vědí, že Amerika učinila by velice nebezpečný, nežli osud- ný krok, kdyby vystoupila do li- gy národů ve formě, v jaké do- poručuje se nám nyní presiden- tem Wilsonem.

Že ženy jako celek jsou až vá- nými oddány věci universálního a trvalého míru, je sice pravdivo, ale pí. Bassová je na omyle, tv- řídí-li u ženách, že jsou málomý- ní každé proposici, v jejíž důsled- cích by se předešlo všem válkám. Ženy jako celek vyznačují se pře- devším myslí praktickou a myslí, která uváží a to důkladně každý návrh, jenž má co dělati s jejími dětmi, s pohlavím jejím a s její žen.

Wilsonova liga je projektem, jehož přijetí v celistvosti, za kte- rou se přimlouvá guv. Cox, uvře- klo by Spoj. Státy na základě X. článku do závazků, v jejichž dů- sledcích musily by se podílet na všech mezinárodních třenech a neshodách celého světa. I při re- servacích, na něž byl by ochoten přistoupiti Wilson s Coxem, mu- sila by Amerika buď neдрžeti slo- vo, nebo by nezbytně musila po- slati do boje svoje hochy a to do boje za zájmy docela cizí, které za jiných okolností zůstaly by pro ni beze všeho interestu.

Američani všichni prakticky válka neuváží. Republikánská strana staví se však proti Wil- sonově lize proto, že jednou pro vždy konec učiníti chce válkám, kterým liga, jak je v život uvá- děna, dále trvání zaručuje sama. Pí. Bassová může tedy tvrzením svým zmýliti ženu jen některou, ale ne všechny, hlavně pak ty ne, jež jsou pro opravdový trvalý — mír.

V ZNAMENÍ DALŠÍCH VÁLEK.

Jistý americký občan, který by mohl a měl věděti, o čem mluví, praví v jednom z posledních čís- el jistého velmi dobře známého amerického žurnálu, že Amerika je v nebezpečí vážného útoku ze strany dvou pouze národů a to Anglie a Japonska. Gentlemanem, který promáhl poplašnou výpo- věď takovou, není snad, jak by se dalo čekatí, Kalifornian, který se bojí, že dojde při Pacificém po- bězí k nadvládě rasy japonské. Gentlemanem tím není nikdo ji- ný, než generál z americké armá- dy. Je to velitel vojenského tá- hora Eustice ve Virginii, praví to v žurnálu amerického dělostře- lctva a je to generál Johnson Hapgood.

Gen. Hapgood tvrdí, že těmito dvěma národy, jejich kombinace dá jim dostatečně silné loďstvo a vedle toho i armádu, budou Ja- ponsko a Anglie nyní a po dal- ších deset let ve vzájemném spo- jencství. A nyní president Wil- son proti vši cti, proti vši sluš- nosti, přes protest nejvýznamně- jích amerických občanských ex- peritů z misse mírové a přes radu znalých vojenských, dovoluje Ja- ponceům, aby podrželi pro sebe Shantung se 40 miliony obyva- tel a nesmírným bohatstvím, což vše do 20 let využitkováno bude moei býti proti Americe a proti všem právům bílé rasy při Paci- fiku.

President a jeho štáb — guv. Cox — jdou však ještě dále. — Článek X. ze Svazová národů chti Japonsku potvrditi kontrolu nad Shantungem a Korei, kde Japo- nsko utlačuje a zahlujuje kulturní život 23 milionů křesťanů. Presi- dent s Coxem jde však se stejným článkem ještě dále. Za Japo- nsko v případě tomto staví vše- chny mladé muže americké, vše- chno bohatství našich farem, na- ších továrna a našich dolů. A důsledek toho?

Kdyby se Čína probudila a chtěla vzíti si zpět Shantung, Amerika by musila na základě X. článku smlouvy Svazové pomoci Japonskem. A americký mat-

Knihy, jež možno si objednat v našem závodě

Z uvedeného seznamu můžete svůj výběr učiniti a po zaslá- ní obnosu, který jest při každé knize uveden a zároveň pošto- vo zahrnuje, budou vám žádané knihy poštoy zaslány. — Se- znam divadelních her zaslame na požádání.

Table listing books for sale with columns for author, title, and price. Includes titles like 'Rasna a kontrabandom', 'Na vyslani', 'První ballady', etc.

Objednávky s příloženým obnosem laskavě adresujte na: POKROK PUBLISHING CO. 1417-1419 So. 13TH ST., OMAHA, NEB. (Union Depot Postal Station.)

kám se řeklo přece, že to bylo naposledy, kdy jim byli vzati je- jich synové a byli poslání do vál- ky. A neze Svaz národů závaz- ky svými do války nových a no- vých, kterým Amerika v přípa- dě zvolení guv. Coxe, poněvadž též je nadsněným stoupencem Svaz- va národů, nemohla a neschlela by se vřhnuti, jako země, která, dá- li jednom komu své slovo, vždy a všude mu také dostojí? Dopusti- proto americké matky, by syno- vé jejich poznovu vedeni byli na jatky a tentokrátě vždy za cizí zájmy?

29 REPUBLIKÁNSKÝCH STÁ- TŮ PRO VOLEBNÍ PRÁ- VO ŽEN.

Přes to, že konečně vyřízení o- tážky ženského hlasovného prá- va připadlo jižním státům, ne- může býti o tom spor, že všlech- na zásluha o poskytnutí hlasova- něho práva ženám přísluší repu- blikánské straně.

Nejprve dlužno uvážiti fakt, že byl to republikánský senát a re- publikánský dům zástupců, kde prosazena byla resoluce, umožňu- jící, aby dodatek tento byl před- ložen k ratifikaci jednotlivými státy. V domě zástupců 204 re- publikánské hlasy odevzdány by- ly pro tuto resoluci a 18 proti. Jinými slovy, republikáni v do- mě zástupců stáli jedenáct k jed- nou pro ženské volební právo. Čtyřicetiletý demokrat hlasů v domě zástupců pro tuto resoluci přišlo z republikánských států.

Schválení třiceti šestí států je třeba k ratifikaci. Stát Tennessee byl třináctým šestým státem, kte- rý dodatek tento v minulých dnech schválil po tuhém boji s od- párei ženského volebního práva. Z těchto států je dvacet devět re- publikánských. Osm z těchto dvaceti devíti států nemělo jedi- ného hlasu proti dodatku, jak v poslanceké sněmovně, tak i sená- tu. Sedm demokratických států schválilo dodatek a šest hlasova- lo proti němu.

Rozhodnutí Jihu, kontrolova- něho demokratickou stranou, za- brániti ratifikaci ženského vo- lebního práva, bylo patrné ze zá- pasu, svedeného o dodatek v Ten- nessee. V obou domech zákono- dárcův sveden byl o dodatek ten- to velice tuhý zápas, tak tuhý, že přátelé ženského volebního prá- vi zdávali se již nadějí, že dole- tek bude schválen. Šedesát tř- členná-poslanceká sněmovna No- Caroliny poslala svým demokrati- ckým bratřím v jiném státě de- peši, žádající je, aby dodatek za- mítli. Ze pospívají guvernéri Coxe legislatuře v Tennessee by- lo pouhou kamoňáží, naznačova- výsledek hlasování.

Republikánské vůdci v minulo- sti starali se vždy o zájmy žen a byla to republikánská strana v kongresu, která prosadila opatře- ní o zřízení trvalé ženské úřa- dovný při odboru práce. Tato ú- řadovna vyšetřuje podmínky ži- vnoty žen zaměstnaných v indu- striích Spojených Států a přípra- vila základnu pro budoucí záko- nodárství v zájmu zlepšení pra- covních podmínek dělníe.

Senátor Harding podporova- tuto předlohu, stejně jako pod- poroval dodatek o venkém voleb- ním právu, když jeho hlasu byli třeba v senátu. Učinil vše, co by- lo v jeho silách, aby dodatek by- l ratifikován byl státem Tennessee. Na hlasování bylo dobře patrné, že jeho odporování mělo mnohem větší váhu, nežli odporování gu- vernéra Coxe.

Republikánská strana, jak hofejších fakt je patrné, pracu- vala od samotného počátku a vy- trvale po uskutečnění národní- ho ženského volebního práva. Přisluší tudíž jedině jí zásluha za to, že právo toto po dlouhý a pohutlivých boji konečně ve- ští v platnost a žena postavena byl- na rovné mnži a v politické prá- věch. Republikánská strana pýchou může pohlednouti na své rekord v boji za uznání rovné- právnosti žen.